

Malmö stadshus fyller 20 år

Göran Rosberg

Söndagen 3 februari 1985 invigdes stadshuset i Malmö. Stadshuset firar således 20-års jubileum i år, vilket SB-korren vill uppmärksamma med en separat artikel. Tillkomsten var en segsliten historia, vilket framgår nedan. Det dröjde 20 år, från beslut i KF till dess att stadshusets första del, det s k A-huset, stod klar. I samband med researcharbete för Arkitektguiden för Malmö gjorde undertecknad en intervju med Thomas Walberg på dåvarande SAMARK om historien kring stadshusets tillkomst.

1960- och 70-talen var en expansiv tidsperiod i Malmös historia. Staden växte liksom stadens förvaltningar och kravet på service från medborgarna. Stadens kontorshus var beläget i kv Ledebur med adress Amiralsgatan 10, men flertalet andra förvaltningar var utspridda på många olika platser i staden. Kontorshuset i kv Ledebur, byggt 1924, hade inte några större expansionsmöjligheter och var inte ändamålsenligt för dåtidens utrymmeskrav och nya teknik. Krav restes på ett nytt och modernare och mera ändamålsenligt kontorshus.

Redan 1962 tillsattes en kommitté för att utreda frågan om ett nytt stadshus. Man började också mer konstruktivt att söka nya lägen för ett nytt kontorshus. År 1965 beslutade kommunalfullmäktige att tillstyrka uppförandet av ett nytt stadshus på Malmö gamla idrottsplats. En arkitektävling utlystes och det vinnande förslaget hade ritats av arkitekten Richard This. Förslaget utgick från en kvadratisk byggnad, det s k Glashuset, med en öppen kontorslösning. På grund av det kraftiga ställningstagandet mot förslaget, både från politiskt och tjänstemannahåll, bl a om den öppna kontorslösningen tvingades man lägga ned projektet. I slutet av 1970-talet dök ånyo frågan om ett nytt kontorshus upp och den här gången var man tillbaka på kv Ledebur och det nya förslaget innebar en tillbyggnad på pelare utmed Amiralsgatan, mellan kontorshuset och dåvarande bageriet Mekka. Förslaget var i minsta laget volymmässigt och ansågs inte klara framtidens utrymmeskrav och på ett tidigt stadium lades även detta projektförslag ned (Sten Samuelson Arkitektkontor).

Endast några år senare (1982) kom samma arkitektkontor med ett nytt förslag. Den här gången var platsen tomten där Rosquistiska stiftelsen ligger. Förslaget var då i form av ett höghus. Tomten var begränsad och därmed också expansions-

möjligheterna. Även detta förslag ratades. Nästa förslag skulle bli det som man byggde vidare på och platsen var nu kv Rapphönan där tidigare ett bryggeri hade haft sin verksamhet, men som nu bl a hade Ekska Snickeriet som hyresgäst. Enligt arkitekten Thomas Walberg mfl var arkitekten Ivo Waldhör en av de personer som hade stor inverkan på Sten Samuelson i det inledande form- och gestaltungsarbetet.

Vägledande för gestaltungsarbetet med den veckade byggnadsformen var både platsbildningstanken men också behandlingen av den stora volymen genom nedbrytning i mindre delar. I första hand skapa en platsbildning eller fond för den

nya viadukten men också skapandet av en mötesplats framför byggnaden. Tankarna och utvecklingen av viadukten gjordes av arkitekten Ivo Waldhör som på ett mycket förtjänstfullt och kreativt sätt gestaltat viadukten genom den uppfinningsrika behandlingen av vatten och grönt. Här finns också en tredje motiv för det använda formspråket och det är vegetationens betydelse d v s de befintliga träden och den begynnande medvetenhet från både allmänheten och de projekterandes sida om värdet av att bevara den befintliga vegetationen. Man är övertygad om att trädens placering haft en avgörande inverkan på byggnadsformen.

I detta sammanhang bör också nämnas historien om päronträdet, som enligt historien skulle vara placerat i första "vecket" och vara det träd som socialdemokraten August Palms skulle ha hållit sitt första politiska tal i. Det finns ingen som kan bekräfta sanningshalten i denna historia, men trädet skulle ha sparas. Under projektets gång uppdagades det dock att det var sjukt (röta) och en dansk expert tillkallades för att undersöka möjligheterna till att spara det. Dock gick det inte att rädda trädet som sågades ned.

Platsbildningstanken har också funnits mot den Rosquistiska byggnaden. Husets speciella form, särskilt "spetsen" mot Torpgatan och de sedermera byggda delarna B och C som blev färdigställda 1986/87 följer husfasaderna väster om stadshuset.

Fasadmaterialet mot Föreningsgatan är marmor och gråfärgat aluminiumtak. Mot Torpgatan och gården är materialet rött tegel. Motivet till att ha blandat fasadmateriale var med all säkerhet en eko-

nomisk fråga, men det finns också en annan naturlig förklaring. Samtidigt med Stadshusets uppförande byggdes också på tomten i kv Davida. Där var det första tänkt att fasadmaterialet skulle ha en ljus karaktär, men som sedermera blev mörk genom tegel. Så kanske en pendang till kv Davida låg bakom marmorvalet.

Färgsättningen interiört har kritiserats och var inte produkt från Sten Samuelson Arkitektkontor, utan det ansvaret låg på Fastighetskontorets inredningsavdelning med Ingvar Nilsson i spetsen. De tonade glasen har också starkt kritiserats. Motivet var solavskärmningen och det enda som fanns på marknaden var de kraftigt tonade glasen.

Eftersom konceptet med det öppna kontorslandskapet hade stött på mycket negativ kritik beslutade man att det nya huset istället skulle vara ett s k cellkontor (ca 3 meter och skulle kunna svälja ett ritbord). Alla skulle ha samma modul. Parkeringsfrågan slutligen, kunde Thomas Wallberg inte minnas. Troligen räknade

man med att parkeringshus som Monbijou, Anna, Ripan och Davida även skulle räcka för Stadshusets behov.

Arkitekt: Sten Samuelson Arkitektkontor AB
Byggherre: Bunkeflobyggen AB
Inredning: FK i Malmö
Landskap: